

Kitap Tahlili

Kitabın Künyesi: Hasgüler, Mehmet, Uludağ Bülent Mehmet, *Uluslararası Örgütler*, Alfa Yayınları, 3. Baskı, İstanbul 2007. (ISBN:978-975-297-942-0), 733 sayfa.

Kaan GAYTANCIOĞLU*

Uluslararası örgütler özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra uluslararası sistemin temel aktörü haline gelmişlerdir. Devletlerarası ve Hükümet dışı olarak faaliyet gösteren bu örgütler, günümüzde etkili olmaktadır. Birleşmiş Milletler (BM), Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO), Dünya Bankası ve daha birçok örgüt, uluslararası arenada söz sahibi olmakta ve birçok devletten daha fazla uluslararası sisteme tesir etmektedir. Bu örgütler hakkında uluslararası literatürde birçok kitap ve makaleye rastlamak mümkündür. Mehmet Hasgüler ve Mehmet Bülent Uludağ'ın kitabının sunuş kısmında, Türkiye'deki uluslararası ilişkiler disiplininin gelişmesine büyük katkı yapan Faruk Sönmezoğlu'nun da belirttiği gibi, Türkçe literatürde uluslararası örgütler konusu, uzun bir dönem boyunca, devletlerarası hukuk kitaplarının içerisinde yer almıştır. Bu kitaplarda da ağırlıklı olarak Milletler Cemiyeti ve Birleşmiş Milletler'e ilişkin bir veya birkaç bölüm işlenmiştir. F. Sönmezoğlu sözlerine şöyle devam ederek kitabın önemini aşağıdaki şekilde dile getirmiştir: "İşte bu bağlamda Dr. Mehmet Hasgüler ve Dr. Mehmet Bülent Uludağ tarafından hazırlanarak üçüncü baskısı yapılan bu çalışma ciddi bir boşluğu doldurmaktadır."

Hasgüler ve Uludağ, kitabın birinci bölümünde dünya siyaset sisteminde uluslararası örgütlerin oluşumunu incelerken, eski çağlara kadar uzanmaktadır. Bu da çalışmanın en güçlü yanlarından birini oluşturmaktadır. Ardından Westfalya ve Viyana kongreleriyle kurulan denge sisteminden bahseden yazarlar, Avrupa'da 19. yüzyılda modern anlamda ilk uluslararası örgütlerin oluşumunu ele almışlardır. Hasgüler ve Uludağ, kitabın ikinci bölümünde Milletler Cemiyeti (MC), Birleşmiş Milletler ve bu kuruluşa bağlı uzmanlık kuruluşlarını analiz etmektedirler. Ayrı bir kitap olabilecek boyutta iki örgütü inceleyen yazarlar, bu bölümde MC ve BM hakkında detaylı bilgi vermektedirler. Hasgüler ve Uludağ, kitabın üçüncü bölümünde Batı ve üçüncü dünyadaki bölgesel örgütlere yer vermektedirler. Bu bağlamda uluslararası politikayı etkileyen tüm örgütlerin mercek altına alındığı görülmektedir. NATO, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT), Ekonomik İşbirliği ve

* Öğretim Görevlisi, Namık Kemal Üniversitesi Saray Meslek Yüksekokulu Dış Ticaret Programı.

Kalkınma Örgütü (OECD) gibi örgütlerin yanı sıra Latin Amerika Serbest Ticaret Bölgesi (LAFTA), Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması (NAFTA), Merkezi Antlaşma Örgütü (CENTO), Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC), Ekonomik İşbirliği Örgütü (ECO), İslam Konferansı Örgütü (İKÖ), Güneydoğu Asya Antlaşması Örgütü (SEATO), vb. birçok örgüt bu çalışmada ele alınmıştır. Son bölümde hükümet dışı uluslararası örgütler açıklayıcı bir şekilde ele alınmaktadır. Bu bölümde hakkında Türkçe kaynak bulunamayan birçok örgüt okuyucuya tanıtılmaktadır. Kitabın sonunda verilen ekler kısmında ise hem misak ve sözleşmelerin orijinal metinlerine hem de Türkçe çevirilerine yer verilmiştir.